

Genomsnittsinkomst 2021 och 2022

Denna promemoria utgör redovisningen av det underlag för beräkningar av inkomstindex 2023 som Konjunkturinstitutet lämnar till Pensionsmyndigheten i oktober 2022. Underlaget består av en prognos för den genomsnittliga utvecklingen av hushållens inkomster 2021 och 2022. Den baseras dels på en prognos för den pensionsgrundande inkomsten (utan begränsning av intjänandetaket), dels på en prognos för antalet personer i åldern 16–64 år som uppbär dessa pensionsgrundande inkomster. Uppgifterna bygger på Konjunkturinstitutets prognoser publicerade i *Konjunkturläget* september 2022.

MAKROEKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Efter det stora BNP-fallet det andra kvartalet 2020 har den svenska ekonomin återhämtat sig. BNP steg med 5,1 procent 2021, och under det första halvåret 2022 steg BNP med 1,3 procent i säsongsrensade termer jämfört med andra halvåret 2021. Det mesta tyder på att högkonjunkturen kommer mattas av redan det tredje kvartalet i år. Hög inflation, stigande bolåneräntor, fallande tillgångspriser och höga elpriser bidrar till att hushållen drar ner på konsumtionen under andra halvåret i år. Dessutom innebär konjunkturförsvagningen i omvärlden att exportmarknaden för svenska företag i det närmaste stagnerar det tredje och fjärde kvartalet i år. BNP kommer därför utvecklas svagare det andra halvåret i år, men ökar på helåret med 2,7 procent.

Pandemin slog mot sysselsättningen på svensk arbetsmarknad främst under andra kvartalet 2020. Under 2021 återhämtade sig sysselsättningen i hela ekonomin och var vid slutet av året högre än 2019. En bidragande faktor till återhämtningen var korttidspermitteringsstöden. Sysselsättningen har hittills i år ökat starkt och en fortsatt hög andel företag uppger att de har brist på personal. Företagens anställningsplaner indikerar däremot att vi står inför en vändpunkt. Till följd av en försämrad konjunktur kommer efterfrågan på arbetskraft utvecklas svagare framöver.

Lönetillväxten utvecklades starkt under 2021. Det beror delvis på den uppskjutna avtalsrörelsen 2020, som resulterade i högre löneökningar i början på 2021. I år ligger avtalen från 2020 kvar med ett märke på 1,8 procent lönetillväxt per år. Löneglidningen, det vill säga löneökningarna utöver de centrala avtalen, håller däremot uppe lönetillväxten och lönerna stiger med 2,7 procent 2022. En stark sysselsättningstillväxt, tillsammans med en relativt stark löneutveckling under både 2021 och 2022 bidrar till den starka utvecklingen av lönesumman båda åren.

UTVECKLINGEN AV GENOMSNITTSINKOMSTEN

Genomsnittsinkomsten utgörs av en kvot där summan av de pensionsgrundande inkomsterna utan takbegränsning, som tjänats in av personer mellan 16 och 64 år, sätts i relation till antalet personer som under året erhållit sådana inkomster. I och med omläggningen av pensionssystemet ingår inkomstrelaterad sjuk- och aktivitetsersättning (ISA) i den pensionsgrundande inkomsten. Sjuk- eller aktivitetsersättning i form av garantiersättning och personer som enbart har sådan inkomst ingår däremot inte i inkomstmättet.

Utfallet för genomsnittsinkomsten 2020 och Konjunkturinstitutets prognos för denna 2021 och 2022 redovisas i nedanstående tabell. De följande sidorna visar hur genomsnittsinkomsten i tabellen har beräknats.

Tabell 1 Genomsnittlig inkomstutveckling

Kronor per person

	2020 Utfall	2021 Prognos	2022 Prognos
Genomsnittsinkomst	352 968	366 966	383 024
Procentuell förändring	2,8	4,0	4,4

MER OM BERÄKNINGARNA

De pensionsgrundande inkomsterna

Detta är täljaren i beräkningen av genomsnittsinkomst. Prognosen för summan av de pensionsgrundande inkomsterna (PGI) för personer 16–64 år görs utan den övre gränsen på 7,5 inkomstbasbelopp och efter avdrag för allmän pensionsavgift.

De pensionsgrundande inkomsterna ökade med 2,8 procent 2020. År 2021 växlade tillväxten i antalet timmar upp när sysselsättningen återhämtade sig, samtidigt som framtunga avtal drev på lönetillväxten. Det bidrar till en starkare utveckling av de pensionsgrundande inkomsterna 2021. År 2022 präglas arbetsmarknaden av en synnerligen stark utveckling i sysselsättningen, som väntas öka med 3 procent på helårsbasis. Löneökningstakten är fortsatt stark 2022, vilket framför allt beror på betydande löneglidning i framför allt näringslivet. Den inkomstrelaterade sjuk- och aktivitetsersättningen (ISA) bedöms fortsätta att minska både 2021 och 2022 enligt Pensionsmyndighetens prognoser. Sammantaget innebär prognosen att summan av inkomsterna, utan takbegränsning, växer mycket starkt 2021 och 2022 (se tabell 2). Siffrorna inom parentes är från Konjunkturinstitutets publicerade prognos i juni 2022.

Tabell 2 Framskrivning av inkomsterna (täljare)

Miljoner kronor

	2020 Utfall	2021 Prognos	2022 Prognos
PGI+inkomster över tak 16–64 år	1887671	1993938	2111081
Procentuell förändring	2,1	5,6	5,9
Inkomstrelaterad SA (ISA)	20086	18776	17865
Procentuell förändring	-5,9	-6,5	-4,9
PGI+inkomster över tak 16–64 år inkl ISA	1907757	2012715	2128946
Procentuell förändring	2,0 (1,8)	5,5 (5,5)	5,8 (4,9)

Antalet personer med pensionsgrundande inkomster

Detta är nämnaren i beräkningen av genomsnittsinkomst och är en prognos på antalet personer 16–64 år med pensionsgrundande inkomster (PGI). Prognosen baseras på Konjunkturinstitutets modeller för antal personer med PGI, Konjunkturinstitutets prognoser för sysselsättning, arbetslöshet samt antal personer i arbetsmarknadspolitiska program och Skatteverkets deklaraionsuppgifter.

Antal personer med PGI minskade med drygt 45 000 personer 2020 till följd av Covid-19 pandemin som gav avtryck på arbetsmarknaden med fallande sysselsättning. Det är första gången antal PGI minskar sedan 2009. År 2021 präglades av återhämtning på arbetsmarknaden, vilket medför att antal med PGI ökar. I år har sysselsättningen fortsatt att utvecklas starkt, där unga personer som är 15–24 år förklarar en stor del av uppgången trots att de utgör en relativt liten del av arbetskraften. Den starka sysselsättningstillväxten medför att antal med PGI utvecklas starkt även under innevarande år (se tabell 3).

Tabell 3 Personer med pensionsgrundande inkomst (nämnare)

Antal personer

	2020 Utfall	2021 Prognos	2022 Prognos
Personer 16–64 år med PGI	5 404 897	5 484 747	5 558 259
Ökning mellan åren	-44 631	79 850	73 513
Procentuell förändring	-0,8%	1,5%	1,3%